

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

Cap. VIII. Qui sint fontes Aspirationum, quae materiae, quis ordo? De triplici statu Incipientium, Proficientium, & Perfectorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

corpus ferat. Quinto divinæ gratiæ abundantiam ad sui mortificationem dirigant, & ad virtutum exercitationem; nec ita sinant se devotione absorberi, ut opera misericordiæ, & vitæ activæ officia negligant. Hæc monita Thomas à Jesu in libris de divinâ oratione tradit; exercitatis autem plura suggeret Spiritus sanctus.

CAPIT V III

Qui sint fontes aspirationum, quæ materia, quis ordo? De triplici statu Incipientium, Proficientium, & Perfectorum.

1. Fontes copiosissimi, è quibus elici & hauriri possunt quàm plurimæ aspirationes, hi ferè sunt. Consideratio cœlestis patriæ, tædium hujus miseræ vitæ, desiderium videndi Deum, divinæ bonitatis, & misericordiæ magnitudo, Dei sapientia, potentia, justitia, & cætera attributa, dolor de peccatis, affectus gratitudinis ergà Deum, amor in Deum, zelus animarum, passio Salvatoris, amor Dei erga nos, divinæ providentiæ admiratio, & desiderium patiendi pro Christo. His accedunt actus abnegationis, poenitentia, charitatis, humilitatis, & cæterarum omnium virtutum. Quorum omnium materia desumi potest vel ex proprio cujusque affectu & devotione, vel ex verbis sacræ Scripturæ, vel ex Sanctis Patribus, aliisque piis Scrip- toribus. Sacra Scriptura, maximè vero in Psalmis, hujusmodi affectuum feracissima est: & hi cæteris preferendi, quia nihil Deo gratius esse potest, quàm si verbis à Spiritu sancto dictatis eum alloquamur. Sequuntur opuscula Sancto- rum Patrum, & mysticorum Theologorum, quæ uberissimam aspirationum materiam suppeditant; præsertim confessiones S. Augustini, & ejusdem soliloquia, Manuale, & Meditationes: opera item S. Laurentii Justiniani, Dionysii Cartusiani, Johannis Lanspergii, Thomæ à Kempis, & Ludovici Blossii, aliorumque recentiorum. (a)

2. Thomas Maffutius (b) triplicem librum describit, unde materia aspirationum desumi potest. Primus liber magnus est valdè, semper apertus, omnibus visibilis. Secundus parvus, occultus, omnino invisibilis, & à paucis tan-

(a) Vide Jacobum Alvarez. & viam vitæ aeternæ Antonii Suequet. (b) Maffutius in initio libri 2. de orat. convers.

tummodò intelligibilis. Tertius magnus, & parvus; apertus, & clausus; visibilis, & invisibilis, & ex se intelligibilis. Primus est Mundus, qui, ut ait Basilius, (c) perinde est ac liber literis exaratus, palam contestans & prædicans gloriam Dei. Hujus quatuor sunt paginae evolvendæ, à quo factus sit, ad quid, quâ ratione, & quantâ rerum varietate exornatus. Hunc verò nonnulli inutiliter legunt, vani scilicet & curiosi mundi sapientes, quales fuerunt infideles, qui, cum Deum cognovissent, non sicut Deum glorificaverunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis: alii perniciosi, qui tanquam pueri analphabeti solam externam speciem creaturarum respicientes, indè sumunt occasionem recedendi à Creatore, ut adhæreant creaturæ: quidam utiliter & cum fructu spirituali, qui Deum in creaturis contemplantur, & in singulis operibus conditoris sapientiam, bonitatem, potentiam, & reliqua attributa laudant, prædicant, admirantur. Secundus est conscientia, sive cor nostrum pravum, profundum, & inferutabile. In eo legere oportet, quid fuit homo, quid est, quid erit: quid potuit, quid possit, quid poterit: quid fecit: quid nunc faciat, quid facturus sit. Deinde observandum, à quo sit scriptus, quæ sint in eo scripta, & ad quem finem. Scriptus est autem à Deo, & à nobis, sed stylo valdè diverso: à Deo literis aureis inspirationum, admonitionum, legum, & dictaminis rectæ rationis: à nobis atramento culparum, & imperfectionum. Tertius est sacra Scriptura, cujus sunt libri historici, prophetici, morales, & mixti: in quibus quot apices, tot mysteria, quot verba, tot sunt incentiva nostri ergà Deum amoris: si tamen legatur eo spiritu, quo scripta est.

3. Quod verò spectat ad ordinem aspirationum, ille in praxi omnino promiscuus est. Nimia enim amoris, fecunditas est, nec attendit quo ordine, quâ lege, quavè ferie erumpat. Interdum nec verba requirit, nec voces omnino ullas, solis ad hoc contentus suspiriis: tunc præcipuè, quando voluntas accensa est, quia tunc, ut monet Seraphica Virgo Tereisa, (d) tollendi sunt discursus intellectus, & strepitus verborum, nè his tanquam lignis amoris scintilla opprimatur & suffocetur. Aliæ quidem aspirationes incipientibus, aliæ perfectis conveniunt: sed quandoque incipiens proficiendum, & perfectorum orationes assumit, ut discat ad altiora

(c) Basil. hom. 11. ex am. (d) Tereisa vitæ suæ c. 25.

cor suum erigere: & isti vice versâ incipientium aliquandò induunt affectus, ne perdant humilitatem, dum semper habitant in excelsis. Porro affectus incipientium sunt horror inferni, detestatio peccati, timor iudiciorum & iustitiæ Dei, contritio, petitio veniæ, odium & contemptus sui, suæ vilitatis cognitio & erubescencia. Proficientium, imitatio Christi, & Sanctorum; gratitudo, perfecta abnegatio, amor virtutum, & desiderium eas acquirendi. Perfectorum, gaudium spirituale, admiratio divinæ maiestatis, amor Dei, ingens desiderium sanctificationis nominis eius, & adventus regni ipsius.

4. Triplex igitur est status vitæ spiritualis: quia ut dicit D. Gregorius, (e) aliud sunt virtutis exordia, aliud profectus, aliud perfectio. In primo statu sunt Incipientes, quasi tyronum agmen; in secundo proficientes, quasi tyrocinium prætergressi; in tertio perfecti, quasi milites veterani. Sanctus Maximus martyr (f) primos Servis, medios mercenariis, postremos filiis comparat. Angelicus Doctor (g) tribus ætatibus hunc triplicem statum assimilat, infantia, juventuti, & virilitati: ut enim docet Augustinus, (h) *Nascitur charitas divinâ operante misericordiâ, cum nata fuerit, crescit, & roboratur, roborata denique perficitur.* Primus status purgat, secundus illuminat, tertius perficit: qui sunt tres actus Angelicæ & humanæ Hierarchiæ à Dionysio Areopagita descripti. S. Bonaventura (i) tres assignat operationes, quas juxta hanc triplicem viam charitas in anima exercet. Primam vocat virtutis vigorem, quia mediante vigore gratiæ anima purgatur à peccatis: secundam veritatis splendorem, quia studio mortificationis divinum cognitione anima illustratur: tertiam charitatis ardorem, quia vi amoris anima in Deum transformatur. Via purgativa purgat ac perficit sensus, illuminativa rationem, unitiva spiritum sive mentem, quæ est animæ superior pars. Purgativa Deo Patri appropriatur, cui potentia attribui solet: illuminativa Deo Filio, tum quia est sapientia Patris, tum quia hæc via in Christi imitatione consistit: unitiva Spiritui sancto, cujus proprius effectus est unio per amorem. In primâ cognoscit homo seipsum; in secundâ Deum; in tertiâ studet unioni, & transforma-

tioni in ipsum: quia omnis vitæ spiritualis substantia ad hæc tria puncta refertur, quid sit homo, quid sit Deus, & qualiter hæc duo unum per amorem efficiantur. Sicut ignis cum in lignum viride operatur, primò frigus & humiditatem tanquam obstacula sua expellit; deinde calorem & siccitatem immittit, veluti qualitates ad aditum suum necessarias; ac tandem intimè illi unitur: sic ad unionem animæ cum Deo primùm amoliri oportet omnia impedimenta, postea requisitas dispositiones adferre: quibus peractis infallibiliter unio subsequetur.

5. In primo purgantium statu sunt peccatores post conversionem, qui præterita peccata puniunt, & pugnant ne iterum labantur in ea; qui pravos habitus excruciant, & passiones interimunt. Et ideo carnem castigant jejuniis, vigiliis, laboribus, aliisque austeritatibus; lacrymisque, & contritioni operam dant: In secundo proficientium illi degunt, qui terrenorum affectum deponentes puritati student, & virtutum acquisitioni: virtus enim est proprium ac verum animæ lumen. Crebris ideo meditationibus de Christi virtutibus & doctrinâ urgent semetipsos, & accendunt ad imitationem. In tertio demùm illi quiescunt, qui purgatâ jam mentis acie arcano nexu Deo uniri merentur, & eâ pace fruuntur, quæ exsuperat omnem sensum. Una sanè est charitas, cui omnes isti incumbunt, sed gradus & incrementa diversa sunt. Contingit autem nonnunquam, Deo sic disponente, ut tyrones perfectorum prærogativis locupletentur, & ad divinæ contemplationis altitudinem, [quàmvis brevi morâ] eleventur: ne fortè objectâ virtutis difficultate, ac tentationum pressurâ territi, ab incepto itinere resiliant. Sicut è contrario acerrimis tentationibus perfectiores animæ aliquandò infestantur, Deo permittente; ne, sicut de se ipso testatur Apostolus, magnitudine revelationum extollantur. Gustatâ enim à poenitentibus suavitate spiritus, desipiunt illis mundus & caro: & cum perfectus incipientium molestias patitur, despicit se ipsum, & impensius laborat, ac si ab apice perfectionis longo admodum itinere distaret.

6. Sunt autem hæc tria advertenda, quæ ex dictis colliguntur. Primum, quod, cum vita spiritualis duplex sit, activa, ac contemplativa; ad activam duo priores status pertinent, tertius ad contemplativam. Secundum, quod amor, de quo loquimur, & in quo sita est Chri-

(e) Greg. hom. 15. in Ezech. (f) Maximus Mart. de eccl. mystagogia c. 24. (g) D. Thom. 2. 2. q. 24. a. 9. (h) Aug. tract. 5. in epist. Johannis. (i) Bonav. p. 5. brevilogii c. 10.

Christiana perfectio, non est amor efficiens, si-
ve affectuosus, ut ajunt; sed efficiens, practi-
cus, & obediens, qui à proprio bono vo-
luntatem omnino abducit, Deoque subjicit,
ejusque voluntati tam imperanti, quam consu-
lenti conformem facit. Affectus quidam tene-
ri & molles, ignavi sunt, & otiosi, & lacry-
mâ nihil citius arefcit. Si quis Dominus ser-
vum habeat, qui domi otiosus sedeat, magnifi-
centiam ejus & opes semper contemplans, &
nihil aliud obsequii præstet, is certe hunc ser-
vum tanquam muneris suo ineptum arguet, & à
servitio amovebit. Ideo Christus observantiam
mandatorum præcipit, & Sancti Patres studium
bonorum operum super omnia commendant.
Ad hunc amorem practicum omnes aspiratio-
nes dirigi debent, ex illo quippe oritur vera &
solida devotio, purum gaudium, atque acqui-
sitio virtutum. Tertium, quod licet distinxe-
rimus tres supradictos status penes tria officia
& exercitia, puritatis scilicet, lucis, & amo-
ris; non id tamen eò sensu intelligendum est,
ac si purgatio ad cæteros status, illuminatio ad
primum & tertium, & perfectio ad duos prio-
res non extendatur. In unoquoque enim omnes
actus hierarchici reperiuntur, & in purgativâ
non solum emundatio à peccatis, sed etiam no-
titia veritatis, & Dei amor vigens, & sic de
reliquis; tantòque excellentius isti actus fiunt,
quantò status est sublimior. Ideirò tamen uni-
cuique statui proprium destinatur officium, quia
illi congruentius, magisque essentiale est, & ad
ipsum duo reliqua dirigere oportet: in primo
nimirum; lucem & amorem ad purgationem,
in secundo purgationem & amorem ad illumina-
tionem, in tertio puritatem & lucem ad amo-
rem. Hâc (k) autem actuum communicatio-
ne fit, ut & dolor ex amore dulcior sit, & a-
mor ex causis ritè perpenfis justis doloris secu-
rior, & incitator: cumque commiscetur
actus unius viæ cum actibus & exercitiis alte-
rius; incipientes ad majora jugiter aspirant:
proficientes verò & perfecti memoriam reti-
nent & affectum earum rerum; quæ sunt fun-
damenta perfectionis, & prima principia sancti-
tatis.

(k) Henric. Morus in *Methodo exercitiorum S. Ignacia* §. 1.

CAPUT IX.

*Transitus ab Aspirationibus ad contempla-
tionem. Addita quedam de Aspiratione
passivâ. Quid sit contemplatio. Ejus obje-
ctum & causa?*

1. **A**spirationibus tanquam alis evehitur A-
nima ad felicissimas cum Deo nuptias;
earum enim mediante usu id evenire potest,
quod dixit Abbas Alois, (a) *Quia si vult ho-
mo, in unâ die usque ad Vesperam pervenit ad
mensuram Divinitatis.* Sed hoc rarum, difficil-
limum, & vix intelligibile est: & nos infrâ de
duratione statûs aspirationum differemus. Nunc
videndum, quo pacto ab illis ad contempla-
tionem fiat transitus. Revocatâ siquidem ad in-
teriora sua, mediante aspirationum activitate,
inferioris hominis capacitate, & elevatâ ad
Deum mente motibus anagogicis, affectuque
succenso, spiritus rationalis à viaculis passio-
num, & fallacis sæculi expeditus ad cœlestia
perlustranda lumen internum dirigit, & ad sta-
tum transit altissimæ ac divinæ contempla-
tionis. *Illuxerunt*, inquit Psalmographus; (b) *co-
ruscationes tuæ orbi terræ; vidit, & commota
est terra.* Sunt enim aspirationes quasi subitaneæ
illustrationes, quibus subinde coruscantibus,
terra humani cordis admiratione cœlestium ex-
citata, terrena relinquens ad superna elevatur.
Quia verò celerrimè motiones istæ anagogi-
cæ peraguntur, nisi aspirans cogitationes im-
pertinentes, quæ animo sese ingerunt, reji-
ciat, aliamque protinus substituât aspiratio-
nem, cujus additione distractio cohibeatur,
haud fieri poterit, quin mens prona ad evaga-
tionem statim ad externa dilabatur, quæ sensu-
bus objiciuntur. Hanc calamitatem in seipso
experiebatur, & sic deplorabat Augustinus
(c) *Aliquando intromitti me in affectum multum
inustratum introrsus, ad nescio quam dulcedinem:
quæ si perficiatur in me, nescio quid erit, quod vi-
ta ista non erit. Sed recido in hæc ærumnosi pon-
deribus, & resorbeor solitis, & teneor, & mul-
tum fleo, sed multum teneor. Tantum consuetudi-
nis sarcina digna est. Hic esse valeo, nec volo;
illic volo, nec valeo, miser utrobique. Satagen-
dum est itaque, ut spiritus in se ipso conclusus,*

Q 2

(a) *Vita Patrum lib. 5. libello 11.* (b) *Psal. 76.*
(c) *August. lib. 10. confess. c. 40.*